

نگاهی به اخبار انتخاباتی جام جم در ۲۰ سال گذشته

انتخابات و اتفاقات

۲۵ اسفند ۸۳
حضور در انتخابات

۲۵ اسفند ۸۳ شک و تردید برخی نامزد ها برای حضور در انتخابات تبدیل به یقین شد. در همین زمینه اکبر هاشمی رفسنجانی، رئیس مجمع تشخیص مصلحت گفت برای نامزدی در انتخابات آآمدگی کامل دارد. مصطفی معین، نامزد موردحمایت جبهه مشارکت و سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی هم از ارائه برنامه مشخص به مردم برای حضور در انتخابات ریاست‌جمهوری نهم خبر داد و همچنین ه‌گونه پیشنهاد از طرف جبهه دوم خرداد برای خروج از صحنه انتخابات به نفع کربوی را به‌شدت رد کرد.

محمدرضا خباز، رئیس شورای عالی حزب همبستگی از طرحی خبر داد که براساس آن سیدمحمدخاتمی، میرحسین موسوی، موسوی‌خوینئی‌ها، موسوی بجنوردی و موسوی تبریزی در اردیبهشت نامزد واحد دوم خردادی‌ها را تعیین خواهند کرد.

در اردوگاه اسولگرایان هم‌گروه‌ها و چهره‌های شاخص همچنان به رایزنی ادامه می‌دادند. مریم بهروری، عضو شورای هماهنگی نیروهای انقلاب دراین باره گفته بود باوجوداین‌که طبق نظرسنجی‌های صورت گرفته فعلا علی لاریجانی از مقبولیت مردمی بیشتری برخوردار است اما قرار نیست وی به این زودی‌ها به‌عنوان نامزد

نهایی شورای هماهنگی معرفی شود.

علی‌اکبر ولایتی هم که در آن مقطع در رسانه‌ها به‌عنوان نامزد احتمالی ریاست‌جمهوری معرفی شده بود، درباره احتمال انصراف خود به نفع هاشمی رفسنجانی اظهار کرد؛ پایبندی به مبانی اخلاقی باعث می‌شود احترام کسانی را که بزرگ‌تر انقلاب و پیشکسوت هستند، داشته باشم.

تذکر قضایی به رسانه‌ها

۲۵ اسفند۹۵، عباس جعفری دولت‌آبادی دادستان تهران با اشاره به انتخابات ریاست‌جمهوری اظهارکرد: آنچه در هر انتخاباتی مهم است چهار عامل مشارکت، رقابت، سلامت و امنیت است که دو مصداق اول بیشتر در حوزه فعالیت وزارت کشور است اما تأمین سلامت و امنیت انتخابات با وظایف دادسرا مرتبط است.

وی با اشاره به این‌که عده‌ای پیش از انتخابات درصدد خدشه به‌سلامت و امنیت انتخابات هستند، عنوان کرد: بخشی از این تحرکات در حوزه رسانه‌ها انجام می‌شود و مدیران آنها باید در انتخابات بر اساس قانون عمل کنند و انتشار مطالب خلاف واقع، توهین و افترا به افراد و نامزدها و سایر جرایم انتخاباتی قابل تعقیب قضایی است.

باوجوداین‌که خبرهای متعددی حاکی از انتخاب روحانی به‌عنوان نامزد نهایی جریان اصلاحات بود اما با این وصف مصطفی کوآکبیان، نماینده تهران در مجلس در جمع خبرنگاران گفت: درباره این‌که می‌گویند گزینه نهایی اصلاح‌طلبان آقای روحانی است، می‌خواهم بگویم چنین چیزی نیست، چون شورای هماهنگی جبهه اصلاحات تا‌به‌حال هیچ نشست‌ی درباره انتخابات نداشته است.

وزیرکشور: شرایط برای

برگزاری انتخابات فراهم است

وزیر کشور انتخابات را یک موضوع بسیار مهم دانست و تأکید کرد: تاکنون تمام اقدامات مقدماتی، زمینه‌ها، هماهنگی‌ها و همکاری‌ها فراهم شده‌است.

به گزارش ایرنا، عبدالرضا رحمانی‌فضلی در حاشیه نشست استانداران سراسر کشور که به صورت ویدئو کنفرانسی برگزار شد، در جمع خبرنگاران با اشاره به موضوعات مطرح در جلسه استانداران گفت: بحث امنیت هم از نظر امنیت‌عمومی و هم امنیت انتخابات مطرح شد و در حوزه امنیتی مشکل خاصی در شرایط کنونی نداریم.

رحمانی فضلی به موضوع انتخابات اشاره کرد و گفت: تقاضای ما در حوزه مشارکت‌مردم در انتخابات است؛ وزارت‌کشور، وزارت ارشاد، صدا و سیما، شورای‌نگهبان، احزاب و گروه‌ها و شخصیت‌های سیاسی باید تلاش کنند یک رقابت با شکوه و یک مشارکت بسیار خوبی داشته‌باشیم. تلاش این است در این ایام باقی‌مانده همه سعی بکنیم بستر انتخابات یک بستر مطلوب رقابتی باشد.

۲۹ اسفند ۱۳۲۹ملی شد

صنعت نفت در

۲۹ اسفند ۱۳۲۹ملی شد

عکس:

شانا

فرمانده سپاه: ولی فقیه، دشمن را عقب رانده است

فرمانده کل سپاه با بیان این‌که بارها تا لبه جنگ پیش رفته‌ایم، اما ولی فقیه دشمن را عقب رانده است، تصریح کرد: رهبر بزرگ انقلاب تنها در این میدان ایستاده است؛ تنها ایستادن ولی فقیه، نه به این معناست که اصحابی ندارد، بلکه به معنای این است که یک ستاره درخشان و روشن است که در صحنه

بررسی آثار سیاسی نفت بر جامعه ایران

در هفتادمین سالگرد ملی شدن صنعت نفت

عبور پر مخاطره ایران از تقاطع نفت و سیاست

فتاح غلامی

سیاسی

۲۹ اسفند ۹۹ روزی است که مردم ایران هفتادمین سالگرد ملی شدن صنعت نفت را جشن می‌گیرد. روزی که یادآور مقاومت ملت ایران در برابر استعمار انگلیس و تلاش برای مستقل شدن از سلطه خارجی است. اقدامی که می‌توانست در صورت تداوم، منشا اتفاقات مهمی در تاریخ کشورمان باشد. کشف نفت در ایران در ۵ خرداد ۱۲۸۷ و از سوی کنسرسیونم داریسی و در منطقه مسجدسلیمان اتفاق افتاد و از آن تاریخ تاکنون ۱۱۲ سال می‌گذرد و در کنار همه تأثیرگذاری که این کشف بزرگ بر لحاظ اقتصادی برای کشورمان در پی داشت همواره اقتصاد سیاسی نفت در عرصه بین‌المللی تحت تأثیر موفقه‌های اجتماعی، تجاری و راهبردی قرار گرفت. قاعده‌ای که ایران نیز مثل سایر کشورهای دنیا از آن بی‌نصیب نبود. تاریخ نفت در ایران، فراز و نشیب‌های زیادی را طی کرده است اما در مقطع حساس مرتبط با تحولات سال‌های ۱۳۲۹ تا ۱۳۳۲ شور و حال دیگری پیدا کرد.

ملی‌شدن صنعت نفت

بعد از قراردادهای رنگارنگی که با عاوانی چون امتیازنامه داریسی در دوره قاجار و قرارداد ۱۹۳۳ انگلیسی منعقد شد و عمدتا یک طرفه بود، کم‌کم زرمزه‌های مخالفت با این امتیازات در محافل سیاسی و مذهبی به گوش رسید. از دوره چهاردهم مجلس شورای ملی بود که برخی نمایندگان انتقادهایی را پیرامون این موضوع مطرح کردند. کمی بعد به‌ویژه در ۱۳۲۵ میلادی قراردادهای نفت، انگلیسی‌ها تلاش کردند تا با بلندشدن امابه تحریک شرکت ملی نفت انگلیس وایران، ماموران نظامی را کارگران اعتصاب‌کننده‌را به خاک و خون کشیند. این اقدام خوین البته باعث کاهش اعتراضات نشد بلکه تشدیدکننده آن بود. با توجه به افزایش انتقادات نسبت به قراردادهای نفت، انگلیسی‌ها تلاش کردند تا با اعتقاد قرارداد جدید و تغییر برخی مفاد و اعطای برخی امتیازات محدود، به اعتراضات پایان دهند. نتیجه این اقدام تلاش برای انعقاد قرارداد گس- گلشانیان بود و رژیم آر، نخست‌وزیر وقت در پی آن بود که به هر طریق ممکن این قرارداد در مجلس به تصویب برسد اما قتل او در ۱۶ اسفند ۱۳۲۹ از سوی خلیل طهماسبی از اعضای جمعیت فداییان اسلام نقطه پایانی بر این ماجرا بود. فردای همان روز پیشنهاد ملی شدن صنعت نفت از سوی اعضای کمیسیون مخصوص نفت در مجلس ارائه و در ۲۴ اسفند ۱۳۲۹ به تصویب رسید. مجلس سنا هم این پیشنهاد را در ۲۹ اسفند ۱۳۲۹ تصویب کرد و به صورت قانون درآمد. از آن تاریخ این روز به عنوان روز تاریخی ملی شدن صنعت نفت در حافظه ملت ایران باقی ماند.

کارزار حقوقی ایران وانگلیس

مجادله حقوقی ایران و انگلیس از زمانی شروع شد که در هفتم اردیبهشت ۱۳۳۰ مجلس شورای ملی طرح ۹ ماده‌ای اجرایی ملی شدن صنعت نفت را به اتفاق آراء تصویب کرد. انگلیس دو ماه بعد با استناد به معاهده میان تهران و لندن در ۱۳۱۲ با تنظیم و ارسال شکایتی به دیوان لاهه اعتراض خود را اعلام کرد. دولت مصدق اما با استناد به این‌که معاهده مذکور، بین‌المللی نیست شکایت انگلیس را وارد ندانست. مقامات لندن علاوه بر پیگیری حقوقی تلاش کردند که از ابزار شورای امنیت سازمان ملل برای پیشبرد اهداف خود استفاده کنند اما حضور مقامات ایرانی و استدلال حقوقی و سیاسی دکتر محمد مصدق در نهایت اعضای این شورا را واداشت که با رای موافق اکثریت، موضوع را تا تصمیم‌گیری دیوان لاهه مسکوت بگذارند. با پیگیری‌های حقوقی مصدق، قضات دادگاه لاهه

نورافشانی می‌کند.

به گزارش فارس، سرلشکر حسین سلامی، فرمانده کل سپاه در چهارمین اجلاسیه اساتید شبکه تربیتی بسیج، اظهار کرد، اجازه نداریم بگوییم در کجا دشمن گریخت و چگونه عقب رفت و چرا وستان آنها بسته شد.

فرمانده سپاه گفت: از رهبری برخوردار هستیم که ژرف اندیش و بلندنگر است که به زیبایی دشمن را می‌شناسد و به جهان‌بینی توحیدی در موضوع قدرت ایمان دارد. وی با بیان این‌که امروز دشمن اصلا چهره یک امپراتوری بانشاط را ندارد، تصریح کرد: دشمن چهره قدرتی پوک اما با ظاهری بزرگ به خود گرفته است.

تأکید مکرر رهبر انقلاب بر قطع وابستگی بودجه به نفت

پیشگام سیاست‌گذاری ایران در زمینه کاهش وابستگی به نفت، رهبر معظم انقلاب اسلامی است که از اوایل دهه ۷۰ که قیمت نفت بالا بود و کسی هم تصور تحریم نفت یا تنزل قیمت آن را نمی‌کرد، بر ضرورت قطع وابستگی اقتصاد ایران به درآمد‌های نفتی تأکید کردند. سال ۱۳۷۳ رهبر معظم انقلاب بر ضرورت قطع وابستگی اقتصاد ایران به نفت به علت آن‌که قیمت‌گذاری آن در اختیار تولیدکنندگان نیست، تأکید کردند. ایشان در ۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۳ در سخنانی فرمودند: «آرزوی واقعی من -که البته ممکن است به این زودی‌ها قابل تحقق نباشد- این است که ما در چاه‌های نفت را ببندیم و اقتصاد خود را بر اساس کالاها و محصولات غیرنفتی بنیاد نهمیم. یعنی فرض کنیم این کشور، کلایی به‌نام نفت ندارد. البته این کار ممکن است در این سال‌ها و به این زودی‌ها عملی نباشد... اما روزی باید این کار بشود و آن روز، روزی است که ملت ایران بدون این‌که سرمایه‌های خود را مفت و مجانی به دست کسانی بدهد که باکمال خیانت از ثروت ملی کشورها استفاده می‌کنند با تکیه‌بر امکانات ذاتی، روی پای خودش بایستد.» ایشان در فروردین ۱۳۷۵ هم تأکید کردند: «ما باید کاری کنیم که ملت و دولت ایران، وابسته به نفت خود نباشند، چون متأسفانه امروز در دنیا نفت به سیاست‌های بین‌المللی، کمپانی‌ها و غارتگران بزرگ و جهان‌خواران و مستکبران وابسته است. در حقیقت، نفت در مشت آنهاست. هرگاه بخواهند قیمتش را پایین می‌آورند، تولید را کم یا زیاد می‌کنند، یکی را از دور خارج یا وارد دور می‌کنند! نفت مال ماست اما سیاستش در دست دیگران است! چنین سرمایه‌ای مایه دردسر است.» در شهریور ۹۴، رهبر انقلاب بار دیگر بر ضرورت قطع وابستگی به نفت تأکید کردند: «ما واقعا بایستی به فکر بیفتیم؛ برای نفت باید جایگزین (قرار داد). می‌بینید نفت چه وضعی پیدا کرده! یک اشاره قدرت‌ها و عناصر خبیث منطقه با همدیگر، موجب می‌شود نفت ناگهان از صد دلار بیاید به ۴۰ دلار ... نفت مال ماست، [اما] هم اختیارش دست دیگران است، هم درآمد بیشترش مال دیگران است.»ایشان در خرداد سال گذشته نیز در این زمینه تأکید کردند: «بند ناف بودجه و اقتصاد کشور را از نفت خام و فروش نفت خام و تجارت نفت خام بایستی ببریم؛ این یکی از مسائل اصلی ماست.»

تبعیض شیوع پیدا کرد. با توجه به این‌که تأسیسات نفتی

از این پس دور از تیررس نیروهای دشمن قرار گرفتند مشتریان بیشتری متقاضی خرید نفت ایران شدند که افزایش میزان فروش نفت کشور را در پی داشت. تحت تأثیر این تحولات، بازار نفت نیز تا حد بسیاری تقویت شد و در نتیجه افزایش تولید و رشد قیمت‌ها، درآمد‌های کشور از محل فروش نفت به میزان ۲۱ میلیارد دلار در سال‌های بعد از واقعه ۱۷ شهریور، اعتصابات سراسری کشور را دربرگرفت. از جمله گروه‌های معترض کارمندان شرکت نفت بودند. با گسترش و

اعتصاب کارکنان صنعت نفت

همزمان با افزایش نارضایتی عمومی و همچنین اوج‌گیری نهضت انقلابی و اسلامی مردم ایران به‌ویژه در اواخر سال ۵۷، کم‌کم زرمزه اعتصاب کارکنان و اقتصادهای مورد استقبالی طرف صنعت نفت هم به موج اعتراضات پیوستند. بعد از واقعه ۱۷ شهریور، اعتصابات سراسری کشور را دربرگرفت. از جمله گروه‌های معترض کارمندان شرکت نفت بودند. با گسترش و

همه‌گیر شدن اعتصاب در صنعت نفت، موج

اعتصاب کارخانجات دولتی و بخش خصوصی،

همراه با تظاهرات در تهران و سراسر شهرهای

ایران، به تدریج از درخواست‌های سیاسی و

رفاهی، به مخالفت با رژیم سلطنت کشیده

شد. در اثر این اعتصاب، صدور نفت ایران به

خارج قطع شد. توقف صادرات نفت ایران به

جهان، قطع منبع اصلی درآمد رژیم را موجب شد

و مردم نیز تا پیروزی انقلاب در بهمن ۵۷ با وجود

مشکلات ناشی از کمبود نفت، از این اعتصاب‌ها

حمایت کردند.

چالش نفت در دوران دفاع مقدس

نفتی بودن اقتصاد ایران یکی از محورهای مهم مورد توجه غرب برای مقابله با انقلاب اسلامی بود و به‌ویژه در خلال جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، سعی فراوانی شد که ایران از طریق قطع شدن در زمینه صنعت استخراج و صدور نفت، به زانو درآید. شروع، تداوم و پایان جنگ ایران و عراق به‌شدت با مسائل نفتی گره خورده بود و با توجه به وضعیت نابسامان اقتصادی و سیاسی ایران در سال‌های اولیه انقلاب، مخالفان جمهوری اسلامی در عرصه بین‌المللی با نگرشی کاملاً سیاسی به نفت ایران توجه می‌کردند و بازی نفت را به گونه‌ای پیش می‌بردند که نهایتاً به سقوط انقلاب اسلامی و شکست کشور در جنگ تحمیلی منجر شود. در سال ۱۳۵۹، عراق با اشغال بندر استراتژیک خرمشهر، محاصره شبه‌جزیره آبادان و در تیررس قرار دادن شهر اهواز، فشار سنگینی بر کشور وارد می‌ساخت. باز، واردات را افزایش داد که خود موجب ضربه بیشتری بر تولیدات داخلی به ویژه کشاورزی شد. زمانی شرایط دشوار شد که در ۱۳۵۵ درآمد نفت کاهش پیدا کرد و این مساله ضمن بروز مشکلات در حوزه معیشتی زمینه را برای سیل گسترده مهاجرت از روستا به شهر فراهم کرد. نبود امکانات و عدم بسترسازی لازم، بیکاری و فساد را افزایش داد و فقر و حاشیه‌نشینی و

توطئه‌های آمریکا و عربستان علیه ایران

در سال‌های گذشته، آمریکا و عربستان سعودی بارها از اهرم نفت به‌عنوان سلاحی برای مقابله با جمهوری اسلامی ایران استفاده کرده‌اند و سعودی‌ها در چند نوبت با راه انداختن جنگ کاهش قیمت نفت و ارائه تحقیف‌های ویژه به مشتریان نفتی، شائبه تبانی راض با واشنگتن به‌منظور پایین نگه‌داشتن قیمت جهانی نفت را تقویت کرده‌اند. کارشناسان بازار جهانی انرژی اعتقاد دارند مهم‌ترین دلیل تبانی نفت عربستان سعودی و آمریکا برای پایین نگاه‌داشتن قیمت نفت، ضربه زدن به اقتصاد کشورهایی همچون ایران، روسیه و ونزوئلاست و به‌عبارت دیگر این دو کشور سعی کرده‌اند در کنار تحریم‌های بین‌المللی از توطئه کاهش قیمت نفت هم علیه رقیبان خود استفاده کنند. از سوی دیگر آمریکا در سال‌های اخیر تولید نفت خود را گسترش داده و با اعمال تحریم‌های نفتی علیه جمهوری اسلامی ایران با یک تیر، دو نشان زده است. از یک سو آمریکایی‌ها تلاش کرده‌اند با استفاده از تحریم نفت، اقتصاد ایران را دچار تلاطم کنند و فشار مضاعفی بر مردم ایران بیاورند و از سوی دیگر با حذف نفت ایران از بازار جهانی، این فضا را با نفت تولیدی آمریکا پر کنند.

اعمال سیاست‌های تحریمی

در پی تنش میان ایران و آمریکا بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، تحریم نفت به عنوان ابزاری از سوی زمامداران کاخ سفید برای اعمال فشار بیشتر علیه جمهوری اسلامی در نظر گرفته شد. تحریم فروش نفت و ممنوعیت مرادات اقتصادی میان ایران و بسیاری از کشورهای طول چهار دهه از پیروزی انقلاب جزو سیاست‌های اعلامی ایالات متحده است که در طول دوران فعالیت روسای جمهوری مختلف آمریکا اعم از جمهوری‌خواه یا دموکرات تکرار شده است. برای اولین بار باین سیاست از سوی جیمی کارتر اتخاذ شد و از روز ۲۲ آبان ۱۳۵۸ دستور توقیف کلیه دارایی‌های ایران در بانک‌های آمریکایی و شعبه‌های خارجی آن را صادر کرد و خرید نفت از ایران را متوقف ساخت. همچنین در آبان ۱۳۶۶ و در دوره ریگان، نمایندگان کنگره در ۱۳۶۶ و در خرداد ۱۳۶۶ به وایسکای شکستی خارجی را که به ایران بنزین و دیگر فرآورده‌های نفتی پالایش شده صادر می‌کنند، مجازات کند. این روند در دوره‌های بعدی هم ادامه پیدا و در دوره ترامپ با اعمال فشار فزاینده و با هدف به صفر رساندن میزان صادرات ایران، تقابل با ایران را در مسیر قرار داد که به زعم کاخ سفید، زمینه برای اعمال فشار همه‌جانبه و حداکثری را فراهم می‌سازد. مرحله فروپاشی نظام فراهم شود. جنگ طلبان آمریکایی گمان می‌کردند این سیاست در نهایت در قبال ایران به پیروزی خواهد رسید اما تحولات جاری نشان داد این پروژه هم مثل سایر سیاست‌های شکست‌خورده دولتمردان آمریکایی به اذعان غربی‌ها ناکام مانده است. جمهوری اسلامی ایران توانست با در پیش گرفتن سیاست مقاومت و تلاش در جهت کاهش وابستگی به درآمد‌های نفتی و همچنین اندیشیدن راهکارهایی برای دور زدن تحریم باعث شکست پروژه‌های آمریکایی شود. تحریم‌های آمریکا در ۴ دهه گذشته و افزایش بی‌سابقه این تحریم‌ها در دوره ترامپ این فرصت را ایجاد کرده تا جمهوری اسلامی ایران تا حدود زیادی به یکی از اهداف اصلی خود که قطع وابستگی بودجه به نفت بوده دست یابد و در سال‌های گذشته با توجه به کاهش شدید فروش نفت، بودجه کشور کمترین وابستگی به نفت را تجربه کرده است و این روندی است که باید در سال‌های آینده نیز تداوم یابد.